HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

הזיד בשבועת הפקדון והפרו בו מהו. חייב קרבן או מלקות או שניהן. וגבי שבועת העדות אע"ג דחייב נמי מזיד כשוגג ליכא למיבעי הך בעיא משום דאין התראת ודאי בשבועת העדות דמי יודע שהם יודעים לו עדות ויכול להתרות בו: **לא אשכחן מזיד דמייתי קרבן.** לאו דוקא כל התורה קאמר שהרי ד' מביאין על הזדון כשגגה הבא על השפחה (ג) ומזיד שנטמא ושבועת העדות ושבועת הפקדון [1]: **כ"ג** אמרו ליה תניא חמורה הימנה שבועת הפקדון שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה אשם בכסף שקלים מדקאמר על זדונה מכות מכלל דאתרו ביה וקאמר מכות אין קרבן לא ומאי חומרא דיניחא ליה לאינישי דמייתי קרבן ולא לילקי אמר להו רבא בר איתי [2]מאן תנא זדון שבועת הפקדון לא ניתן לכפרה ר"ש אבל לרבנן קרבן נמי מייתי אמר להו רב כהנא בר מינה דההיא דאנא תנינא לה והכי תנינא לה אחד זדונה ואחד שגגתה אשם בכסף שקלים ומאי חומרא דאילו התם חטאת בת דנקא והכא אשם בכסף שקלים וליגמר מינה דלמא דלא אתרו ביה ל"א ת"ש אין חייבין על שגגתה מה הן חייבין על זדונה אשם בכסף שקלים מאי לאו בדאתרו ביה ה"נ דלא אתרו ביה ת"ש לא אם אמרת בנזיר טמא שכן לוקה תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוקה מדקאמר לוקה מכלל דאתרו ביה וקאמר תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוקה אבל קרבן מייתי מאי אינו לוקה דאינו נפטר במלקות מכלל דנזיר טמא נפטר במלקות הא קרבן כתיב ביה התם דמייתי קרבן כי היכי דתיחול עליה נזירות בטהרה אמרוה רבנן קמיה דרבה אמר להו מכלל דכי לא אתרו ביה ואיכא עדים מיחייב כפירת דברים בעלמא הוא אלמא קסבר רבה הכופר בממון שיש עליו עדים פטור א"ל רב חנינא לרבה תניא דמסייע לך [1]וכחש בה [2]פרט למודה לאחד מן האחין או לאחד מן השותפין [1]ונשבע על שקר פרט ללוה בשטר וללוה בעדים אמר ליה אי משום הא לא תסייען באומר ליתי ולא ליתי בעדים ליתי ולא ליתי בשטר ממאי מדקתני וכחש בה פרט למודה לאחד מן האחין או לאחד מן השותפין האי לאחד מן האחין ה"ד אילימא דאודי ליה בפלגא דידיה הא איכא כפירה דאידך אלא לאו דאמרי ליה מתרוינן יזפת [3]ואמר להו לא מחד מינייכו יזפי דהויא ליה כפירת דברים בעלמא ומדרישא כפירת דברים סיפא נמי כפירת דברים (סימן חובה כיתות דבעל הבית חומר נזירא) ת"ש אינו חייב על שגגתה ומהו חייב על זדונה אשם בכסף שקלים מאי לאו זדון עדים לא זדון עצמו ת"ש [7]היו שתי כתי עדים כפרה הראשונה ואחר כך כפרה השניה שתיהן חייבות מפני שיכולה עדות להתקיים בשתיהן [8]בשלמא שניה [9] תחייב דהא כפרה לה כת ראשונה אלא ראשונה אמאי מיחייבא הא

דפריך והא קרבן כתיב ביה פירוש הא בשוגג כתיב קרבן ולמאי קאתי אם לא לכפר וא"כ נילף משבועת הפקדון דבמזיד לא יפטר במלקות אלא יצטרך עדיין קרבן ומשני הכי: **פרט** ללוה בשטר וללוה בעדים. כגון דאמר לא ליתי דכאומר לא פרעתי דמי: הכא

הזיד בשבועת הפקדון מהו. פירש בקונטרס דבשבועת העדות ליכא למבעי הך בעיא משום דאין התראת ודאי בשבועת העדות דמי יודע שהם יודעים לו עדות ואין נראה דלא חשיב ספק כיון דלמותרה אין ספק דהא בעדים זוממין אי הוו לריכי התראה הוה מתריגן בהו אף על גב דהמתריה בהם אין יודעין אם הם משקרים והא דלא בעי הך בעיא בשבועת העדות משום דאי אפשר לידע לעולם אם הם מזידין שיכולין לומר שכחנו: **כיון** דחידוש הוא כו'. לאו חידוש גמור הוא דהא איכא טובא כדפירש בקונטרס אלא כלומר כיון שניתן זדונו לכפרה:

מילקא לקי קרבן לא מייתי. ואף על גב דגבי שפחה כתיב (ויקרא יט) בקורת תהיה והביא את אשמו הא אמרינן בסוף ד' ממזרי כפרה (כריתות דף יח.) הביא לוקה והוא מביא קרבן: **מאי** אינו לוקה דלא מיפטר במלקות. תימה דמעיקרא ס"ד דבעי למילף מיניה חומרא דדין הוא שנחמיר בנזיר שכן לוקה ולמאי דמסיק השתא ל"ל דמיתניא לענין קולא דדין הוא שנקל בנזיר שכן מיפטר במלקות ונראה דלא ידע לגבי מאי מיתניא לי נמי מעיקרא ס"ד דה"פ לא אם אמרת בנזיר שהוא טמא שכן כפרתו תלויה במלקות הקל ולא בקרבן תאמר בשבועת הפקדון שאין כפרתו תלויה במלקות אלא בקרבן דחמור ולא כמ"ד לעיל ניחא ליה לאינישי דליתי קרבן ולא לילקי ומיהו בסיפרי מיתניא הך ברייתא ומיתניא איפכא והכי איתא התם בפרשת נשא גבי נזיר בפתח להביא את האוכל פתאום להביא את השוגג והדין נותן ומה במקום שלא חייב את המזיד חייב בו את השוגג כאן שחייב את המזיד אינו דין שנחייב את השוגג ומנין שחייב את המזיד אמרת ק"ו מה שבועת העדות שלא חייב את השוגג פירוש שגגתה גרידא חייב את המזיד כאן שחייב את השוגג אינו דין שנחייב את המזיד לא אם אמרת בשבועת העדות שכן אינו לוקה תאמר בנזיר שלוקה והואיל ולוקה לא יביא קרבן ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש דברי ר' יאשיה רבי יונתן אומר בפתח זה שוגג. פתאום זה אונס. מדקתני בנזיר שלוקה. מכלל דאתרו ביה וקתני לא אם אמרת בשבועת הפקדון שאינו לוקה. ש"מ דאע"ג דאתרו ביה בשבועת הפקדון לא לקי. ודחי' מאי אינו לוקה דקתני דלא מיפטר במלקות אלא צריך קרבן. ואקשינן אי הכי האי דקתני תאמר בנזיר שלוקה מכלל דנזיר שנטמא מיפטר במלקות. והא בהדיא כתיב ביה וביום השמיני יביא שתי תורים וגו'. ושנינן האי קרבן דמייתי נזיר זה למיחל עליה נזירות בטהרה הוא ולא משום דהזיד בטומאה: אמרוה להא שמעתא קמי דרבא אמר להו לדידכו דאמריתו דלא מיפטר במלקות היכא דאתרו ביה אלא צריך נמי קרבן אי לא אתרו ביה מילקא הוא דלא לקי הא קרבן חייב. ואע"ג דאיכא שהדי דהאי פקדון בהאי שעתא דמישתבע איתיה גביה אמאי כפירת דברים בעלמא נינהו. דהא הני שהדי מחייבי ליה בפקדון ולייכא הכא כפירת ממון. וכל הנשבע כי האי גוונא היכא דאיכא שהדי פטור הוא: א"ל רב חנניה לרבה תניא דמסייעא לך ונשבע על שקר פרט ללוה בשטר וללוה בעדים. אמר ליה הא איכא לאוקומא בטוענן לויתי ולא ליתי ממך לא בשטר ולא בעדים דבממון מודה ואינו כופר אלא בעדים. דהא ודאי לאו כפירת ממון היא. ורישא דהא מתניתא מוכחא הכי דקתני וכחש בה פרט למודה לאחד מן השותפין או לאחד מן האחים כו' ופשוטה היא: ת"ש אין חייבין על שגגת הפקדון. ומה הן חייבין על זדונו אשם בכסף שקלים. מאי לאו זדון עדים כגון דאיכא שהדי דהאי פקדון איתיה לגביה וקתני חייב אשם. ודחינן לא בזדון עצמו. פירוש כגון שהודה כי הזיד בשבועתו. דאמרי' לא מיכפר לך עד דמיתיתי אשם: ת"ש היו [ב'] כתי עדים כפרה הראשונה כו'

להו הזיד בשבועת הפקדון והתרו בו מהו כיון דחידוש הוא דבכל התורה לא אשכחן מזיד דמייתי קרבן והכא מייתי קרבן [4]לא שנא אתרו ביה ולא שנא לא אתרו ביה או דלמא ה"מ היכא דלא אתרו ביה אבל היכא דאתרו ביה מילקא לקי קרבן לא מייתי או דלמא הא והא עבדינא א"ל תנינא חמורה הימנה שבועת הפקדון שחייבין על זדונה מכות ועל שגגתה אשם בכסף שקלים מדקאמר [5]ליה על זדונה מכות מכלל דאתרו ביה וקאמר מכות אין קרבן לא ומאי חומרא דיניחא ליה לאינישי דמייתי קרבן ולא לילקי [6]אמר להו רבא בר איתי [3]מאן תנא זדון שבועת הפקדון לא ניתן לכפרה ר"ש אבל לרבנן קרבן נמי מייתי אמר להו רב כהנא בר מינה דההיא דאנא תנינא לה והכי תנינא לה אחד זדונה ואחד שגגתה אשם בכסף שקלים ומאי חומרא דאילו התם חטאת בת דנקא והכא אשם בכסף שקלים וליגמר מינה דלמא דלא אתרו ביה ל"א ת"ש אין חייבין על שגגתה מה הן חייבין על זדונה אשם בכסף שקלים מאי לאו בדאתרו ביה ה"נ דלא אתרו ביה ת"ש לא אם אמרת בנזיר טמא שכן לוקה תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוקה מדקאמר לוקה מכלל דאתרו ביה וקאמר תאמר בשבועת הפקדון שאינו לוקה אבל קרבן מייתי מאי אינו לוקה דאינו נפטר במלקות מכלל דנזיר טמא נפטר במלקות הא קרבן כתיב ביה התם דמייתי קרבן כי היכי דתיחול עליה נזירות בטהרה אמרוה רבנן קמיה דרבה אמר להו מכלל דכי לא אתרו ביה ואיכא עדים מיחייב כפירת דברים בעלמא הוא אלמא קסבר רבה הכופר בממון שיש עליו עדים פטור א"ל רב חנינא לרבה תניא דמסייע לך [1]וכחש בה [2]פרט למודה לאחד מן האחין או לאחד מן השותפין [1]ונשבע על שקר פרט ללוה בשטר וללוה בעדים אמר ליה אי משום הא לא תסייען באומר ליתי ולא ליתי בעדים ליתי ולא ליתי בשטר ממאי מדקתני וכחש בה פרט למודה לאחד מן האחין או לאחד מן השותפין האי לאחד מן האחין ה"ד אילימא דאודי ליה בפלגא דידיה הא איכא כפירה דאידך אלא לאו דאמרי ליה מתרוינן יזפת [3]ואמר להו לא מחד מינייכו יזפי דהויא ליה כפירת דברים בעלמא ומדרישא כפירת דברים סיפא נמי כפירת דברים (סימן חובה כיתות דבעל הבית חומר נזירא) ת"ש אינו חייב על שגגתה ומהו חייב על זדונה אשם בכסף שקלים מאי לאו זדון עדים לא זדון עצמו ת"ש [7]היו שתי כתי עדים כפרה הראשונה ואחר כך כפרה השניה שתיהן חייבות מפני שיכולה עדות להתקיים בשתיהן [8]בשלמא שניה [9] תחייב דהא כפרה לה כת ראשונה אלא ראשונה אמאי מיחייבא הא

פטור. מקרבן: **פרט למודה לאחד מן האחין.** שיש לו חלק בממון זה וכשתבעו האח השני כפר: **פרט ללוה בשטר.** קס"ד לכופר ממון שיש לו עליו שטר או עדים: **לא תסייען.** דהא מתנית' לאו בכופר ממון קאמר אלא במודה בממון וכופר שלא מסר לו שטר עליו ולא היו עדים בדבר: **מתרוינן יזפת.** משנינו לוית: **מינך יזפי.** ממך לויתי כל המנה ולא היה לחבירך חלק בו: (ג) **לאו זדון עדים.** שהתרו בו: הא

מוסר השכל

(ה) ריעב"ץ מתק ת"ז, (ב) לעיל לד:, ג) [שם], ד) לעיל לח:, ס) [שם לב:], ו) [כלאיתא כריתות ט.],

תורה אור השלם

1. אוֹ מְצָא אֲבֵדָה וְכִחֵשׁ בָּהּ וְנִשְׁבַּע עַל שֶׁקֶר עַל אַחַת מִכֹּל אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה הָאָדָם לַחֲטֹא בָּהֵנָּה:
ויקרא ה כב

הגהות הב"ח

(א) גמ' בגלמא שיב תתחייב וכו' אלא דאשונה אמאי תתחייב הא: (ב) רש"י ד"ה לא אשכמן וכו' על השפחה חרופה ומזיד: (ג) ד"ה מאי אלו זדון עדים שהתרו בו. נ"ב ה"ה בלא התרו בו נמי קשיא לרבה אלא דזדון עדים לא משכחת לה אלא בהתרו בו דאי לא התרו בו איכא לאמר לא זדון:

מוסף רש"י

מאן תנא כו' ר"ש. דאמר לא עשה בו מזיד כשוגג (לעיל לד:). דהא כפרה לה כת ראשונה. ואין לו עדים אלא אלו ומגלא שהפסידוהו בכפירתן. (לעיל לב:).

רבינו חננאל

הזיד בשבועת הפקדון והתרו בו מהו. כיון [דמייתי] קרבן על המזיד כשוגג לא לקי [או דלמא כו'] או דלמא תרוייהו מיחייב. א"ל מדתנינן חמורה ממנו. פירוש משבועת העדות שבועת הפקדון שחייב על זדונה מכות ועל שגגתה אשם בכסף שקלים ש"מ שאם הזיד לוקה ואין מביא קרבן. ואוקמוה להא לרבי שמעון דסבר לא ניתנה זדון שבועת הפקדון לכפרה בקרבן. ומאי חומרא דשבועת הפקדון משבועת העדות דניחא ליה לאיניש דיניתי קרבן ולא לילקי. אי נמי בשבועת העדות כתיב נקבה מן הצאן כשבה וגו' אפילו תימא בת דנקא. ובפקדון אשם בכסף שקלים. ואמר להו רב כהנא הא מתניתא לאו הכי שנויה בדקאמריתו. אלא הכי שנויה שבועת הפקדון אחד שגגתה ואחד זדונה אשם בכסף שקלים. ונפשוט מינה דלא לקי ואפ' בזדונה. ואמרינן דלמא מתניתא בדלא אתרו ביה. ואתינן למפשטה מהא דתניא בספרי דבי רב לא [אם]

יז א מיי' פ"ז מהלכות שבועות הלכה ח [ופי"ל הלכה כן]:
יח ב ג מיי' שם פ"ח הלכה יב:

רבינו חננאל (המשך)

אמרת בשבועת הפקדון דאינו לוקה תאמר בנזיר שנטמא שלוקה הואיל ולוקה לא יביא קרבן ת"ל וכפר עליו מאשר חטא על הנפש דברי ר' יאשיה רבי יונתן אומר בפתא זה שוגג. פתאום זה אונס. מדקתני בנזיר שלוקה. מכלל דאתרו ביה וקתני לא אם אמרת בשבועת הפקדון שאינו לוקה. ש"מ דאע"ג דאתרו ביה בשבועת הפקדון לא לקי. ודחי' מאי אינו לוקה דקתני דלא מיפטר במלקות אלא צריך קרבן. ואקשינן אי הכי האי דקתני תאמר בנזיר שלוקה מכלל דנזיר שנטמא מיפטר במלקות. והא בהדיא כתיב ביה וביום השמיני יביא שתי תורים וגו'. ושנינן האי קרבן דמייתי נזיר זה למיחל עליה נזירות בטהרה הוא ולא משום דהזיד בטומאה: אמרוה להא שמעתא קמי דרבא אמר להו לדידכו דאמריתו דלא מיפטר במלקות היכא דאתרו ביה אלא צריך נמי קרבן אי לא אתרו ביה מילקא הוא דלא לקי הא קרבן חייב. ואע"ג דאיכא שהדי דהאי פקדון בהאי שעתא דמישתבע איתיה גביה אמאי כפירת דברים בעלמא נינהו. דהא הני שהדי מחייבי ליה בפקדון ולייכא הכא כפירת ממון. וכל הנשבע כי האי גוונא היכא דאיכא שהדי פטור הוא: א"ל רב חנניה לרבה תניא דמסייעא לך ונשבע על שקר פרט ללוה בשטר וללוה בעדים. אמר ליה הא איכא לאוקומא בטוענן לויתי ולא ליתי ממך לא בשטר ולא בעדים דבממון מודה ואינו כופר אלא בעדים. דהא ודאי לאו כפירת ממון היא. ורישא דהא מתניתא מוכחא הכי דקתני וכחש בה פרט למודה לאחד מן השותפין או לאחד מן האחים כו' ופשוטה היא: ת"ש אין חייבין על שגגת הפקדון. ומה הן חייבין על זדונו אשם בכסף שקלים. מאי לאו זדון עדים כגון דאיכא שהדי דהאי פקדון איתיה לגביה וקתני חייב אשם. ודחינן לא בזדון עצמו. פירוש כגון שהודה כי הזיד בשבועתו. דאמרי' לא מיכפר לך עד דמיתיתי אשם: ת"ש היו [ב'] כתי עדים כפרה הראשונה כו'